

## Közigazgatási színjáték 9 színben

### Előhang, amikor hősünk színre lép...

Hősünk – nevezzük K.T. -nak – volt jegyző, jelenleg kormányhivatali kormánytisztviselő, közel 40 évet töltött el a közigazgatásban. Ebben a negyven évben a közigazgatásban mindig volt valamilyen reform, amelyeket K.T. saját bőrén is megtapasztalt. Számos kifejezést és jelmondatot megtanult, ilyeneket például, hogy szolgáltató közigazgatás, Jó állam, centralizáció-decentralizáció, koncentráció, dekoncentráció, regionalizáció, integráció, jogharmonizáció...A saját helyzetére is megvoltak a rövidítések: Mt., Ktv., Kttv., Átv., Kit.<sup>1</sup>, és a fogalmak, az életpálya-modelltől – amikor úgy érezte, hogy fontos a közigazgatásnak – az álláshelyig. Ilyen hosszú idő távlatából látható, hogy számos reform megvalósult, ám olykor eltérő térben és időben, ugyanazon célkitűzés ellentéte is. Sokszor érezte úgy, hogy nincs új a nap alatt...

### 1. szín (1983-1987), amikor több szintből egy lesz...

K.T. főiskolásként „tanulta” az első közigazgatási reformot, a **járási tanácsok megszüntetését**, 1987-ben, amikor egy nagyközségi tanácsnál kezdett gyakornokként dolgozni, már szinte senki nem emlegette, hogy volt járás. A járások megszüntetése után a települések és a megye között nem volt más szervezet, a **decentralizáció elve** alapján az ügyeket ott kellett megoldani, ahol keletkeztek, legalábbis ez volt a szlogen akkoriban.

### 2. szín (2012), amikor egyből több szint lesz...

Közel 30 évvel később a „Jó állam”égisze alatt került sor az államigazgatási **járások kiépítésére**, amely előkészületeiben K.T. is részt vett. A decentralizáció elvének helyére a minőségi közigazgatás lépett, mert fontos, hogy minden polgár ügyét egységesen, megfelelő szakképzettséggel rendelkező ügyintézők intézzék.

### 3. szín (1988-1989), amikor kiválik...

Közvetlenül a rendszerválást megelőzően, 1988-ban már kezdett erjedni valami a közigazgatásban is, néhány társközség megelőlegelte a közös tanácsi rendszert és elindult egy

<sup>1</sup> Munka Törvénykönyvéről szóló 1967. évi II. törvény, a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény, a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény, az állami tisztviselőkről szóló 2016. évi LII. törvény, a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény

kiválási folyamat, egy ilyen „kiváló” társközség VB-titkára lett K.T.. (Szerencsére ezek a szörnyű elnevezések soha nem gyökeresedtek meg, az emberek egyszerűen csak tanácsnak nevezték a rendszert és az épületet – még jóval az önkormányzati rendszert követően is –, K.T.-t pedig nemes egyszerűséggel titkárnőnek.) Hosszadalmas és szakmailag nehéz folyamat volt a leválás, az akkori viszonyok között a szabadságharc egyik formája, mire kivívták az **önállóságot** (1989) a rendszerváltást követően, az új önkormányzati rendszerben 1990-ben mindenki megkapta azt.

#### 4. szín (2013), amikor beolvad...

K.T. kormányhivatali dolgozóként vett részt a **közös önkormányzati hivatalok** létrehozásában. Az érintettekben és K.T.-ban is még élénken élt a közös tanácsok fájdalmas emléke, erre talán csak annyi volt a gyógyír, hogy sajátos módon kirendeltségként a korábbi hivatalok megmaradtak, inkább a jegyzőt adták a „közösbe”. Ahogy a közmondás mondja, kecske is és a káposzta is...

#### 5. szín (1990-1995), amikor önálló...

A **rendszerváltással** 1990-ben jött az első népszavazás, majd az első szabad választás, az önkormányzati rendszer elmosta a tanácsokat, a közös tanácsokat. 1990 októberében K.T.-t megválasztották jegyzőnek. Szép és felemelő feladat volt egy új önkormányzati rendszer megteremtése, felépítése.

#### 6. szín (1994-2007), amikor nagyból kicsi lesz...

K.T. „rablóból pandúr”, azaz jegyzőből törvényességi ellenőr lett az akkori közigazgatási hivatalban, amely egy reform (1994) részeként lett a regionális köztársasági megbízotti hivatalból megyei szerv. Eleinte kicsi és családias szervezet volt, hiszen ekkor a **dekonzentráció** elve alapján a korábbi megyei tanácsai osztályok önálló, minisztériumi irányítás alá tartozó szakigazgatási szervek lettek. A hivatal a kezdeti negyven fő alatti létszámról 2007-re háromszorosára duzzadt, de még mindig személyesen ismerte egymást mindenki, az új kollégákat bemutatták, voltak felejtethetetlen hivatali kirándulások, télüző bálók, karácsonyi ebédek, vacsorák, akkor ez egy szerethető, emberi léptékű munkahely volt.

#### 7. szín (2007-2010), amikor kiszélesedik ....

2007-ben a **regionalizáció** az államigazgatás szintjén, vertikálisan folytatódott. Létrejöttek a regionális közigazgatási, majd regionális államigazgatási hivatalok, régióként

összeolvasztva, egy regionális szervezetbe tömörítve a korábbi megyei közigazgatási hivatalokat. Ebben a 3 megyés szervezetben igazából mindenki az identitását kereste. A rendeleti úton történő regionalizáció alkotmányos válságot idézett elő, melynek következményeként átmenetileg megszűnt a törvényességi ellenőrzés, csak azon önkormányzatok számára végezték, akik kérték azt. K.T. magában ezt a provizóriumot az underground törvényességi ellenőrzés időszakának nevezte.

#### 8. szín (2004-2010), amikor megduplázódik...

A megye kontra kistérség és régiós szerveződés nemcsak az államigazgatás szintjén zajlott, hanem a **regionalizáció** államszervezési elvvé vált, megkettőzte az egyes szinteket, így jöttek létre nyögvenyelősen a többcélú kistérségi és a területfejlesztési társulások, a kistérségi és megyei területfejlesztési tanácsok, munkaszervezeteik, statisztikai régiók. Az önkormányzatok hozzászokva az önállósághoz, nehezen adták át szuverenitásuk egy részét másik szervezetnek. K.T. a kistérségek létrehozásában, mint „meggyőző-kommandóban” vett részt, kistérségenként központilag előre kiadott diasoron alapuló előadással kellett meggyőzni a társulástól ódzkodó polgármestereket, hogy az mégis milyen jó lesz nekik.

#### 9. szín (2010-2011), amikor kicsiből nagy lesz...

K.T. legnagyobb öröme 2010-ben megtörtént a „visszamegyésítés”, újra az emberi léptékű megyei hivatalnál dolgozhatott, ám ez az öröm nem tartott sokáig, hiszen az **integráció** folytán 2011. évtől beolvadtak a korábbi önálló szakigazgatási szervek, a kormányhivatal egy hatalmas gigaszervezetté vált, ahol több ezer ember dolgozik, a legszűkebb környezetet leszámítva az emberek már nem ismerik egymást.

#### Utóhang (1984-2022), amikor semmi sem ugyanaz, vagy mégis?

K.T. az elmúlt közel 40 évben volt munkavállaló, köztisztviselő, kormánytisztviselő, állami tisztviselő, dolgozott tanácsnál, önkormányzatnál, megyei közigazgatási hivatalnál, regionális közigazgatási hivatalnál, regionális államigazgatási hivatalnál, megyei kormányhivatalnál, miközben lényegében az elmúlt évtizedeket ugyanabban az irodában, ugyanazon íróasztal mellett, ugyanazon széken ülve töltötte, látszólag minden megváltozott, csak ő maradt állandó, no meg a változás... (Függöny)

  
Szerző: Dr. Nagy Erika